

ПРИКАЗ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ЕНЕРГЕТИЦИ

Закон о енергетици ("Службени гласник РС", бр. 145/14 и 95/2018 - други закон - у даљем тексту: Закон) којим је законодавни оквир Републике Србије из области енергетике усаглашен са „трећим енергетским пакетом” до данас није значајно мењан. Практична примена овог Закона неретко је указивала на неопходност интервенција и прилагођавања у одређеним његовим деловима како би истим олакшао своју функционалну примену.

Интензиван развој енергетске делатности и експанзија прописа донетих од стране Европске комисије у претходних неколико година такође су наметнули неопходност активности на усклађивању регулаторног оквира у земљама чланицама Енергетске заједнице, па тако и у Републици Србији.

Доношењем Закона о изменама и допунама Закона о енергетици ("Сл. гласник РС", бр. 40/2021 - даље: Измене Закона), који је ступио на снагу 30. априла 2021. године, додатно су регулисани енергетски подсектори као што су електрична енергија, обновљиви извори енергије, природни гас, нафта и деривати нафте и топлотна енергија. Изменама Закона, поред досадашњих стратешких аката и планова, од којих је најважнији Стратегија развоја енергетике, утврђена је обавеза доношења Интегрисаног националног енергетског и климатског плана, сагласно Одлуци Министарског савета Енергетске заједнице 2018/1/Мс-ЕпС Препорука о припреми и развоју интегрисаних националних енергетских и климатских планова.

Даље се Изменама Закона прописује обавеза Агенције за енергетику Републике Србије (у даљем тексту: Агенција) да донесе Правила о спречавању злоупотреба на тржишту електричне енергије и природног гаса, која поред осталог ближе уређују услове за регистрацију учесника на veleпродајном енергетском тржишту, услове за објављивање повлашћених информација (информације које би представљале основ за доношење одлука учесника на тржишту о спровођењу трансакција veleпродајним енергетским производима могле би представљати повлашћене информације, све док се не објаве), забрану трговања повлашћеним информацијама, забрану манипулације тржиштем, врсту, садржај, облик, начин и рокове израде и објављивања података, заштиту података, професионалну тајну и оперативну одговорност, обавезу лица која професионално уређују трансакције, у складу са обавезама Републике Србије преузетим потврђеним међународним споразумима. Прописана је и обавеза да Агенција спроводи поступке и доноси акта у складу са Правилима о спречавању злоупотреба на тржишту електричне енергије и природног гаса.

Област обновљивих извора енергије измештена је из Поглавља V. Закона, под називом: Обновљиви извори енергије у засебан нови Закон о коришћењу обновљивих извора енергије.

Поред тога, Изменама Закона предвиђено је да Влада Републике Србије може да донесе посебан акт којим ће утврдити изградњу енергетских објеката, укључујући линијске енергетске објекте (електроенергетски, нафтни, производни и гасоводни) и објекте у њиховој функцији, као и везе са овим енергетским објектима као пројекте од посебног значаја за Републику Србију.

У поглављу које се односи на енергетске делатности, лиценце и енергетске дозволе дефинисане су и нове делатности као што су: складиштење електричне енергије, снабдевање на велико природним гасом, намешавање биотечности са горивима нафтног порекла, производња водоника, трговина нафтом, дериватима нафте, биогоривима, биотечностима, компримованим природним гасом, утечњеним природним гасом и водоником.

У области електричне енергије и природног гаса извршено је потпуније усклађивање са прописима „Трећег енергетског пакета“ енергетског законодавства ЕУ и одређеним одредбама ЕУ пакета „Чиста енергија за све Европљане“. Транспоноване су Уредба Комисије ЕУ 2016/1388 од 17. августа 2016. године о успостављању

мрежних правила за прикључење купца, Уредба Комисије ЕУ 2016/1447 од 26. августа 2016. године о успостављању мрежних правила за захтеве за прикључење на мрежу система за пренос једносмерне струје високог напона и једносмерно прикључених модула електроенергетског парка, Уредба Комисије ЕУ 2016/631 од 14. априла 2016. године о успостављању мрежних правила за захтеве за прикључење произвођача електричне енергије на мрежу. Ова мрежна правила прописују техничке услове за прикључење производних јединица, купаца, као и прикључење на мрежу једносмерних система високог напона. Њихова главна сврха је стандардизација техничких услова за прикључење, како би у том сегменту биле отклоњене баријере и олакшана реализација инвестиција у електроенергетску инфраструктуру и формирало јединствено тржиште електричне енергије у Европи. Потребно је указати да већина прописа Четвртог пакета енергетских прописа Европске уније: „Чиста енергија за све Европљане“ није транспонована Изменама закона, па се очекује да ће се ускоро извршити и та прилагођавања.

У складу са одредбом члана 42. Уредбе 944/2019 ЕУ, уведен је флексибилнији приступ прикључењу. Уведена су правила за прикључење, појам недостајуће преносне инфраструктуре, могућност прикључења са оперативним ограничењима или ограниченом одобреном снагом, те измена структуре уговора којима се уређује прикључење на преносни систем.

Законодавац је отишао и корак даље када је транспоноване прописа Европске уније у питању. Уредба Комисије ЕУ 2015/1222 од 24. јула 2015. године о успостављању смерница за доделу капацитета и управљање загушењима, иако овај пропис још није адаптиран у Енергетској заједници, у Републици Србији је делимично већ транспонована. У том смислу прописани су услови за именовање номинованог оператора тржишта електричне енергије (НМО) за спајања дан-унапред и унутардневног тржишта електричне енергије, а све у циљу спајања ових тржишта у Републици Србији са јединственим тржиштем Европске уније. Алокације прекограничних преносних капацитета преименоване су у алокације капацитета између зона трговања.

Складиштење електричне енергије прописано је као енергетска делатност, складиште електричне енергије препознато је као учесник на тржишту, а агрегатор и потрошачи су препознати као нови учесници на тржишту електричне енергије. Такође је прописана

услуга пуњења електричних аутомобила и дефинисано је да је добављач услуга пуњења ових аутомобила крајњи купац на тржишту електричне енергије.

У области природног гаса, транспоноване су одредбе „Трећег енергетског пакета“ и то Уредба Комисије ЕУ 2015/703 о успостављању правила интероперабилности и размене података, Уредба Комисије ЕУ 2017/459 о успостављању мрежних правила за механизме расподеле капацитета у транспортним системима за природни гас, Уредба Комисије ЕУ 2017/460 о успостављању мрежних правила о усклађеним структурама транспортних тарифа за гас и Уредба Комисије ЕУ 312/2014 о успостављању мрежних правила о балансирању транспортних мрежа. Увођењем новог учесника на тржишту природног гаса – енергетског субјекта који обавља енергетску делатност трговине природним гасом за снабдевање на велико, омогућено је и привредним друштвима која нису регистрована у Републици Србији да обављају ове делатности на тржишту Републике Србије.

Од значаја је поменути да је енергетска делатност трговина нафтом, дериватима нафте, биогоривима и компримованим природним гасом, Изменама закона добила назив трговина нафтом, дериватима нафте, биогоривима, биотечностима, компримованим природним гасом, утечњеним природним гасом и водоником. Лиценце за ову енергетску делатност, које су издате до дана ступања на снагу Измена закона важиће до истека рока на који су издате, под условом да енергетски субјект у року од 90 (деведесет) дана од дана ступања на снагу Измене закона достави ту лиценцу Агенцији ради евидентирања промењеног назива делатности и стављања забележбе на решење којим је лиценца издата.

У области топлотне енергије такође је извршено више промена. Чланом 2. Измена закона утврђен је појам топлотне енергије и тиме је отклоњен проблем различитог тумачења овог појма и омогућена ефикаснија и прецизнија примена у пракси појмова грејања и хлађења. Такође, овим изменама омогућено је да на захтев крајњег купца дистрибутер може да обустави испоруку топлотне енергије за период од најмање годину дана. Овом обуставом испоруке не престаје уговор о снабдевању топлотном енергијом, а у периоду обуставе испоруке крајњи купац има обавезе које се односе на обрачун и плаћање фиксног дела цене грејања. Поред наведеног, у погледу подстицајних мера у области топлотне енергије, Измене закона прописују да ће исте бити уређене законом којим се уређује

област обновљивих извора енергије. С обзиром да у овој области у пракси већ постоје нова решења, очекује се да ће се ова област даље развијати у регулаторном смислу.

Оно што свакако треба истаћи је исказана спремност да се промтно реагује и да се донесу подзаконски акти ради остваривања ефеката овако измењеног Закона о енергетици у пракси, са намером да се нова законска решења брзо примене.

Ауторка: **Ива Ђинђић Ћосић**

Рецензенткиња: **др Бранислава Лепотић Ковачевић**